

TAITOTAULU PUHALLINORKESTERI

Hyväksytty Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunnassa 19.6.2018

Päivitetty 12.10.2022

OPINTOJAKSO 1

“Alkeet”

Vaikeustaso: Grade 0-1

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintyminen turvallisessa, pienimuotoisessa esiintymisympäristössä
- orkesterirutiineihin tutustuminen harjoitus- ja esitystilanteessa
- opitaan odottamaan omaa vuoroa

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoituksiin ja esiintymisiin saapuminen ajoissa
- oman soittimen ja nuottitelineen kokoaminen
- huolehtiminen omista nuoteista
- huolehtiminen esiintymisasusta
- ryhmässä toimiminen

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- musiikin sykkeen, tunnelman ja tempon havaitseminen
- tutustutaan nuotinlukutaitoon
- yhtäaikainen aloitus ja lopetus
- opitaan soittamaan yhdessä toisten kanssa, samassa rytmissä
- puhallinorkesterin soittimien tunnistaminen

Säveltäminen ja improvisointi

- pitaan tuottamaan musiikkia oman kekseliäisyyden avulla
- sävelletään yhdessä
- matkimiseen perustuvia improvisointiharjoituksia

OPINTOJAKSO 2

“Rutiinit”

Vaikeustaso: Grade 1

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintymisrutiinin luominen
- lavakäyttäytyminen
- totutellaan esiintymistilanteessa viivytyksiin ja yllätyksiin
- esiintymisiä monipuolisissa tilanteissa

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- työskentelyrauhan antaminen orkesteriharjoituksissa
- hyvä soittoasento
- nuotin lukeminen ja kapellimestarin seuraaminen
- soittimen ensimmäiset äänet ovat jo tuttuja
- lämmittely ja tutustutaan virittämiseen orkesteriharjoituksen alussa
- orkesteristemmojen opiskeluun kannustaminen myös omassa harjoittelussa ja soittotunneilla
- soiva B-duuri

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- oma rooli yhteissoitossa
- opitaan soittamaan erilaisia asioita yhtä aikaa (soitinryhmittäin)
- perusartikulaatiot (aksentti, staccato, tenuto) ja voimavaihtelut (p-f)
- crescendo ja diminuendo
- hidastus
- neljäsosanuottipohjaiset tahtilajit
- synkooppi, trioli ja helpot pisteelliset rytmit
- on kokemusta puhallinorkesterikonsertin kuuntelemisesta

Säveltäminen ja improvisointi

- soittajien omien ideoiden hyödyntäminen orkesterin ohjelmistossa
- kysymys-vastaus –tyyppisiä improvisointiharjoituksia
- rohkeus soittaa väärin, tietoisuus siitä miten nuotissa lukee ja mitä muuta tilalle voisi tarjota. “Väärän soittimen orkesteri”

OPINTOJAKSO 3

“Minun harrastukseni”

Vaikeustaso: Grade 1-2

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintymistilaisuudet monipuolistuvat ja orkesterin jäsenelle on mahdollista esiintyä myös solistina
- laajennetaan ohjelmistoa orkesterilaisten toiveiden ja esiintymistilanteiden mukaan
- jotain ohjelmistosta opetellaan ulkoa ja liitetään soittamiseen liikettä
- tehdään yhteistyötä toisten orkestereiden kanssa ja opitaan yhdessä esittämiseen ja harjoitteluun liittyviä asioita
- opitaan vastuunottoa orkesterin omaisuudesta, itsestä sekä soittokavereista

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- oman soittimen virittäminen osataan tehdä ohjatusti
- sävelpuhtauteen ja hyvään sointiin pyritään soittotekniikan asettamissa rajoissa
- orkesterinuotin omaksumisen nopeus –prima vista –tekniikka kehittyy
- soivan B-duurin rinnalle muitakin asteikkoja lämmittelyyn, esim. F-duuri, C-duuri
- stemmamarjoittelu
- hidastus ja kiihdytys, tempojen vaihdokset

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- hengittäminen yhdessä ja tempossa
- kahdeksasosapohjaiset tahtiosoitukset sekä alla breve
- opitaan hahmottamaan kappaleista erilaisia kerroksia ja rakenteita
- tarjotaan mahdollisuuksia johtaa orkesteria
- orkesterin esiintymisten tallentaminen ja analysointi
- kuunnellaan erilaisia tulkintoja omasta ohjelmistosta muiden orkestereiden konserteista ja tallenteista

Säveltäminen ja improvisointi

- sävelletään ja sovitetaan yhdessä omalle soittimelle ja orkesterille
- etsitään uusia soundeja soittimista ja orkesterista
- kysymys-vastaus ja tilan anto toiselle
- oma muu osaaminen orkesterin käyttöön. Huomioidaan soittajien muut harrastukset ja kiinnostuksen kohteet osana orkesterin toimintaa ja sen omaleimaisuutta

OPINTOJAKSO 4

“Minä ja muut”

Vaikeustaso: Grade 2

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintyminen ja niihin valmistautuminen rutinoitunutta
- oppilas pystyy tukemaan ja ohjaamaan nuorempiaan esitystilanteessa
- kannustaminen riskinottoon
- esiintymisjännityksen hallinta
- artikulaatiot ja voimavaihtelut viedään äärirajoille
- oppilas löytää paikkansa orkesterissa ja alkaa hahmottamaan omia toiveitaan omasta roolistaan. Kannustetaan soolojen soittoon
- ohjelmistossa soittajien valitsemaa musiikkia ja mausteena jotain aivan muuta
- osia ohjelmistosta soitetaan ulkoa ja liikkuen

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- oppilas on sitoutunut ja terveesti ylpeä ryhmän jäsen
- sävelpuhtauden ja yhteisen soinnin havainnointi ja määrätietoinen harjoittelu
- tietää miten/mistä oma soitin viritetään
- orkesteristemmojen säännöllinen harjoittelu ja niiden hyödyntäminen soittotekniikan opiskelussa
- orkesterin johtamisen alkeisiin tutustuminen

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- puhtaus unisonossa
- balanssin analysoiminen ja siihen pyrkiminen
- fraasiajattelu ja hengityspaikkojen itsenäinen löytäminen

Säveltäminen ja improvisointi

- harjoitellaan korvakuulolta lauluja
- harjoitellaan improvisointia sointupohjan päälle duuriasteikkoa ja pentatonista asteikkoa hyödyntäen

OPINTOJAKSO 5

“Perustaidot”

Vaikeustaso: Grade 2-3

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintymistä harjaannutetaan monimuotoisilla esiintymistilaisuuksilla sekä solistisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjelmisto sisältää musiikkia eri tyylikausilta ja musiikin lajeista omia kiinnostuksen alueita painottaen
- monenlaista ohjelmistoa osataan opetella ja soittaa myös ilman nuotteja
- tahdissa marssiminen onnistuu

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- äänenjohtajatehtävän harjoittelu
- oppilas haluaa tuoda esille omia ideoitaan ja ehdotuksia harjoitustilanteessa koko orkesterin toimintaa hyödynnettäessä
- pystyy avustamaan stemmaharjoituksen vetäjää

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- osaa virittää soittimensa viritysmittarin avustuksella ja harjoitellaan myös korvakuulolta
- pystyy avustamaan soittokavereita virityksessä
- duurikolmisoinnun puhtauden hakeminen
- vaihtuvat tahtilajit
- duurisävellajit löytyvät kaikki, kun haetaan
- prima vista -taidot ovat vahvat

Säveltäminen ja improvisointi

- harjoitellaan korvakuulolta lauluja ja soinnutetaan niitä “lennosta”
- tutustutaan blues-asteikkoon ja sen avulla improvisointiin
- ymmärtää puhallinorkesterin eri soittimien vireet
- transponointi omalle soittimelle

OPINTOJAKSO SYVENTÄVÄ

“Hyvä musiikkisuhde, minun tieni musiikissa”

Vaikeustaso: Grade 3-4

Esittäminen ja ilmaisu

- soittoharrastus motivoi ja oma rooli ryhmässä on löytynyt
- harrastusta suunnataan siten, että siitä muodostuu itselle merkityksellistä
- tunteet mukaan voimavaraksi
- kykenee itsenäisesti huolehtimaan esiintymistilanteista

Lisäksi

- on tutustunut konsertti- ja keikkatilanteiden järjestelyihin ja pystyy itse avustamaan niissä
- osaa suunnitella kuvitteellisen tai todellisen konserttiohjelman / musiikkiohjelman erilaisiin tilaisuuksiin

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- tietää mitä äänenjohtajan tehtäviin kuuluu ja osaa tarvittaessa toimia äänenjohtajana
- osaa harjoittaa ryhmää
- on tutustunut orkesterin johtamiseen
- on tutustunut oman soittimensa ”lähisukulaisiin”
- sordiinojen käyttö ja muut erityistekniikat tulevat tutuksi
- artikulaatiot ja voimavaihtelut harjoitellaan myös äärirekistereissä
- tutustuminen ja kiinnostuksen syveneminen erilaisiin yhteissoiton muotoihin
- osataan harjoitella ryhmän jäsenenä, sitoutua ryhmän toimintaan eli oma ”bändi”, oma porukka

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- osaa virittää korvakuulolta
- uskaltaa muuttaa virettään tarvittaessa (esimerkiksi lämpötila, asema soinnussa tai sordiinon käyttö vaikuttavat vireeseen)
- luonnollinen, harmoninen ja melodinen molliasteikko
- osataan muodostaa duuri-, molli- ja vähennetty kolmisointu mistä tahansa äänestä
- musiikin eri aikakausien ja tyyli-lajien tuntemus lisääntyy

- oman mielimusiikin rinnalle syntyy käsitys erilaisiin tilaisuuksiin sopivasta ohjelmistosta ja kyky soittaa hyvin myös teoksia, joista itse ei välttämättä pidä
- osaa mukauttaa soittotyyliään erilaisiin musiikin lajeihin
- osaa kuunnella analyyttisesti ja monipuolisesti musiikkia
- oma musiikillinen mielipide
- osaa tunnistaa erilaiset orkesterikokoonpanot
- osaa nimetä melodian, vastamelodian, säestyskuvion, kompian
- tuntee orkesterin soittimet
- osaa transponoida suoraan nuotista oman stemmansa, esimerkiksi kokosävelaskel alas/ylös
- on tutustunut partituurin lukemiseen

Säveltäminen ja improvisointi

- tarjotaan mahdollisuuksia improvisointiin, omien sovitusten tai sävellysten tekoon oppilaan oman mielenkiinnon mukaan
- sovitus, sävellys, lämmittelyharjoitus, sointukierto tms. itse tehtynä puhallinorkesterin käyttöön